

**R. P. Thomæ Comptoni Carleton, Cantabrigiensis,
Societatis Jesu, In Collegio Anglicano Leodiensi Sacrae
Theologiae Professoris, Cursus Philosophicus Unversus**

Carleton, Thomas Compton

Antverpiæ, M.DC.XCVII.

Disputatio II. De Physioâ Cælorum consideratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95656)

notos identidem operatur : ut nimirum terrorem hominum mentibus incutiat , & à peccando hujusmodi portentis deterreat , utque tacita illà cæli voce moniti ad meliorem se frugem recipiant . Quo modo respondet S. Augustinus l. 21. de civitat. Dei

c. 8. de phænomenis quibusdam , quæ asserit turbasse canones astrologorum , Quando tamen , inquit , ille voluit , qui summo cuncta regit imperio , ac potestate , ordinatissimus etiam cursus siderum , ratis fixisque legibus firmatus immutatur . Hæc ille .

DISPUTATIO II.

De Physica calorum consideratione.

SECTIO PRIMA.

Utrum materia cali sit ejusdem speciei cum sublunari.

I.
Sicuti quæ
Hinc.

Questio hæc supponit cælum non esse corpus simplex , sed componi ex materiâ & formâ , in illâ enim sententiâ locum , non habet . Utrum verò sit corpus simplex , necne , dicetur disp. sequente , sec. 3.

II.
Dicunt alii
qui materiam
cali ejusdem
speciei cum
sublunari.

P. Mol. 1. p. tr. de Opere 6. dierum , relicta sententiâ , quam docuerat in Physicis , affirmat ob aliqua loca sacre Scripturæ , materiam cælestem ejusdem esse speciei cum sublunari . Quem sequitur P. Hurt. d. 1. de cælo , l. 2. ante quos sententiam illam docuit S. Bonaventura in 2. d. 12. ar. 2. q. Scotus in 2. dist. 14. quæst. 2. Abulen. in cap. 1. Gen. & alij ; estque valde communis inter recentiores opinio : quam etiam opinionem amplectitur Oviedo d. un. de cælo , p. 2. num. 12.

III.
Fundamentum
hujus
sententiæ est
auctoritas
Scripturæ.

Præcipuus ad hoc probandum Scripturæ locus est , quia dum ea enumerantur quæ primo die condita fuerunt , tantum fit mentio cæli (per quod Empyreum intelligit) terræ & abyssi , per abyssum verò intelliguntur aquæ : unde totum intervallum inter cælum Empyreum & terram repletum fuit aquis . Deinde dicitur spiritum Domini latum esse super aquas , & fecisse firmamentum , quo divisit aquas ab aquis , per hoc verò firmamentum intelligitur , inquit , cælum stellatum , & orbes omnes inferiores unde ex aquâ factum videtur hoc firmamentum , ac proinde materia quæ prius erat sub formâ aquæ , postea fuit sub formâ cæli , seu firmamenti : non enim videtur dicendum , Deum aliquid eorum annihilasse quæ primò condidit . Quare , quod obijci posset , Aristotelem contrarium sensisse , responderetur , cum fundamentum hoc deducatur ex sacra Scripturâ , quam Aristoteles non novit , non multum hæc in parte esse de illius auctoritate laborandum .

Adnot. non
laborandum
hæc in re de
auctoritate
Aristotelis.

IV.
In prædicto
argumento
multa in-
volvuntur
incerta.

Multa hic involvuntur incerta : primò enim incertum est per cælum intelligi solum Empyreum , & per terram solum elementum terræ , sic enim nunquam creatus fuisset ær , aut ignis . Deinde , per firmamentum hoc loco aliud intelligunt sancti August. & Hieronymus nempe infimam æëris regionem , quæ dividit aquas pluviales ab inferioribus , ideoque vocatur firmamentum , licet sit etiam corpus fluidum , quia scilicet statuta ea pars æëris quasi terminus perpetuò dividens has aquas ab illis . Unde per cælum intelligunt hi sancti , non cælum Empyreum tantum , sed universum omnes orbes cælestes . Quam etiam expositionem amplectitur Rupertus 1. de Trinit. cap. 12. & Pereiral. 2. in Genes. in opere 2. diei . Deinde , non est certum , Deum nihil annihilasse eorum quæ primò creavit , sicut enim dicunt hi auctores ipsum destruxisse formam aquæ , quidni etiam destruxerit materiam ?

Per cælum
Gen. 1. intelli-
gunt multi
omnes orbes
cælestes.

Cum ergo non repugnet materiâ quæ respiciat solas formas incorruptibiles , nullam video urgentem rationem cur dicatur materiâ cæli (dato quod in cælo sit materiâ) esse ejusdem speciei cum sublunari : ita Aristoteles l. 1. de cælo , cap. 2. dicens cælum non esse ex materiâ seu naturâ elementari , sed quintæ cujusdam essentia . Albert. in 2. d. 14. q. 2. Cajet. 1. p. q. 66. ar. 2. Ferra. l. 3. con. Gen. c. 20. Capreol. in 2. d. 12. qu. Un. conc. 2. Perer. l. 1. in Gen. Valen. 1. p. d. 5. q. 2. p. 1. §. Et hæc sententia . Murcia l. 1. de cælo , d. 2. q. 4. Idem tenent ut probabile Conimbl. l. 1. de cælo , c. 2. q. 6. Expresse tenet Tannerus 1. p. d. 6. q. 2. d. 4. nu. 24. pro eadem sententiâ citans S. Dionysium l. 4. de Div. nomin. c. 4. S. Basil. Hom. 1. in Gen. Idem tenet S. Thomas 1. p. q. 66. ar. 2. & in 2. d. 14. Addit Tannerus numer. 36. hanc opinionem esse Scripturæ admodum conformem .

V.
Differunt
specie materia
cælestis
& sublunari
Cælum
quinta es-
sentia.

Ratio est , cum enim potentia illa in materiâ cæli ad formas corruptibiles nunquam reducenda sit ad actum , imò naturaliter reduci non possit , videtur omnino superflua . Conf. si videremus potentiam activam quæ nunquam posset exercere tales specie actus , optimè colligeremus non esse potentiam ad ejusmodi actus : siquæ in sensibus distinguimus eos specie ex diversis specie operationibus , nec ullum est fundamentum dicendi in talpâ esse potentiam visivam . Simili ergo ratione philosophari licebit de potentia passivâ .

VI.
Ratio est
quia potentia
in materia
cæli ad
formas cor-
ruptibiles effect
superflua.

Nec obstat quod ait P. Hurt. hominem ex semortalem , reddi immortalem per dotem corporis gloriosi , & actum liberum amandi Deum impediri per visionem beatam , sicut etiam impeditur peccatum per eandem visionem : hæc enim sunt supernaturaliter , sicut si Deus decrevisset nunquam destruere formam aliquam . At in materiâ cæli contingeret omnino naturaliter , & materiâ illa ex intrinsecis principiis peteret aliquid (nempe varias formas) quod habere naturaliter nunquam potest . Videtur ergo potius dicendum esse eas diversæ speciei , cum materiâ cælestis , & sublunaris ad diversas specie formas , quantum experientiâ conicere licet , dicere ordinem videatur .

VII.
Aliud est
quod super-
fluitatem in
rebus natu-
ralibus , &
supernatu-
ralibus.

De materiis etiam diversorum cælorum idem judicium esto : maximè si formæ quas respiciunt , sint specie diversæ , ut probabile est de formis planetarum . Et sicut auctores jam relati dicunt materiam cæli Empyreï distingui specie à materiâ sublunari , quidni idem asserant de materiâ aliorum cælorum ? Nec est cur huic rei planè incertæ amplius immoremur .

VIII.
Sphæra sin-
gula cælestes
materias ha-
bent specie
diversas.

Hinc infero primò , singulas partes materiæ cælestis esse heterogeneas , cum nulla recipere possit formam alterius . Sicut enim incapacitas ad recipiendam formam specie distinctam arguit distinctionem specificam completam ; ita incapacitas ad recipiendam aliam formam numero arguit distinctionem specificam incompletam , seu heterogeneitatem quandam , ejus similem , quam omnes statuunt in ubicatione divisibili , cujus singulæ partes sunt sibi dissi-

IX.
Singula par-
tes materia
cælestis sunt
heterogeneæ.

indes.

miles, utpote respicientes diversam partem spatij imaginarij.

X. Infero secundò, falso niti fundamento recentiorum quendam, dum ait, non solum materias, quæ de facto sunt sub formis cæloium, non distingui specie, vel inter se, vel à sublanari, sed nec possibiles esse duas materias specie distinctas, quia, inquit, *essentia materiae, & corporis in eo solo consistit, quod sit extensa*. Sed quicquid sit de conclusione, utram scilicet sint possibiles materiae specie distinctæ (de quo non satis convenit inter Philosophos, ut vidimus in Physicis, d. 10. l. 4.) ostendam ubi de naturâ corporis disputabitur, rationem ejus esse apertè falsam, nec posse ullo modo sustineri rationem corporis in eo sitam esse, quod sit *res extensa in longum, latum, & profundum*. Pro præsentī, cum nullam hujus sui essentia rationem afferat, eadem facilitate rejicitur quā profertur.

SECTIO II.

An quantitas cali specie distinguatur à sublanari.

I. Si materia cæli non distinguatur specie à sublanari, non est cur quantitas utriusque non sit eadem etiam speciei. Difficultas est si distinguantur materiae specie: quā in re aliqui ut indubitatum asserunt, si materiae distinguantur specie, distingui etiam debere eodem modo quantitates, cum essentias diversas specie sequantur necessariò proprietates similes specie diversæ, quantitas autem est passio & proprietas materiae, ergo.

II. At primò, hoc non videtur universim verum, nam essentias specie distinctas sequuntur subinde passiones numero solo distinctæ: sic albedo nivis, lactis, & cygni non distinguitur specie, esto essentia specie distinguantur, & tamen singulorum proprietates est albedo. Sic lux in sole, stellis, cælo, & igne, calor in igne & aëre, gravitas in auro, argento, & cæteris metallis, & alia hujusmodi specie non differunt. Imò multi recentiores cum Fonseca asserunt potentiam visivam equi, leonis, hominis, & omnium animalium, esse specie eandem. Solum ergo est verum illud de proprietate, quæ est propria quarto modo: nec valet universim hæc consequentia, *sunt essentia specie distincta, ergo & omnes proprietates*.

III. Dices, omnis essentia specie ab aliâ distincta debet habere aliquam hujusmodi proprietatem sibi propriam, & quæ nulli alteri conveniat, ergo & materia specie distincta aliquam proprietatem specie distinctam, sed non est alia quàm quantitas, ergo. Contrà, fortè antecedens est falsum: qui enim negant potentias distingui, quam proprietatem dant Angelo distinctam ab essentia? si autem recurrant ad occultam quandam proprietatem, primò cui finis ab Angelo tribuitur? Secundò, dicant idem de materia primâ. Tertiò, licet Angelo concederetur, negari tamen posset materiae, proprietates enim, & passiones sunt ad aliquid agendum, cum ergo materia nihil debeat agere, est aliquid peculiare cur non sit necessarium ut habeat passiones & proprietates sibi peculiare. Tandem, si necessariò aliqua sit peculiaris proprietas assignanda, assignari poterit subsistentia, tam Angelis, quàm materiae: illa enim, cum juxta probabilem sententiam sit modus, dici poterit differre specie pro diversitate subjectorum.

IV. Cum ergo quantitas eodem modo reddat utramque materiam habentem partes extra partes, & impenetrabilem radicaliter, videtur satis probabile eam utrobique esse ejusdem speciei. Dices, idè illa mate-

ria esset diversæ speciei, quia ordinaretur ad formas substantiales specie diversæ, easque incorruptibiliter reciperet, sed non minùs quantitas reciperet formas accidentales diversæ speciei, idque omnino incorruptibiliter, ergo par est utriusque ratio. Certè si dicatur accidentia recipi in quantitate, videtur habere vim argumentum: sed ut in Physicis d. 15. sect. 2. n. 13. ostendi, probabilius videtur ea subjectari in solâ materia.

Dices secundò, quantitas in materia cæli est indivisibilis, in materia sublanari divisibilis, ergo distinguitur specie ab illâ. Sed contrà primò, nam si materiae distinguantur specie, siue non, quantitas cæli est indivisibilis, cum materia cæli, ut dixi d. præcedente, sect. 2. n. 11. à nullo agente, saltem sublanari, dividi possit: ergo ipsi adversarij solvere debent hoc argumentum. Contrà secundò, potest enim per accidens quantitati provenire quod dividi non possit, nempe ex conjunctione cum materia indivisibili: sicut lux solis est hoc modo indivisibilis, & tamen juxta sententiam contrariarum auctores, non distinguitur specie à luce receptâ in aëre. Quod autem sola hujusmodi indivisibilitas non arguat distinctionem specificam, videtur clarum, nam quantitas minimi naturalis à nullo agente creato dividi potest, & tamen nullus dicit distingui specie ab aliâ quantitate.

Existimo ergo nullum ex argumentis hic allatis convincere quantitatem materiae cælestis distingui specie à quantitate sublanari. Conformius tamen est doctrinæ sect. præcedente traditæ asserere eam specie distingui ob argumentum ibidem n. 6. positum: idè nimirum materiam cæli non habere potentiam ad alias formas, quia potentia illa nunquam potest naturaliter reduci ad actum: ergo nec in quantitate cæli est potentia informativa alterius materiae, cum naturaliter ad actum reduci nunquam possit: æquè enim urget argumentum in potentia informativâ, ac in subjectivâ.

SECTIO III.

De luce calorum, & aliis quibusdam ad eorum notitiam spectantibus.

Cælum supremum maximâ perfundi luce certum est: qua de causâ vocatur Empyreum, seu igneum, nempe ob lucem ignis quam imitatur, non calorem. Quomodo verò contingat, quod à nobis non cernatur lux illa, nec intensam etiam lucem in aliis cælis, imò & in terrâ producat: dicunt aliqui id evenire ob raritatem illius cæli, sicut jam ignis in suâ sphaerâ non cernitur ob illius ibidem raritatem. Sed contrà, tunc enim nec Sancti in cælo lucis illius conspectu multum recreantur, ob raritatem enim, intensam sui speciem in eorum oculis non produceret. Alij volunt Deum subtrahere concursum. Sed non est recurrendum ad miracula, ubi naturalis ratio assignari potest. Ratio ergo hæc communiter assignatur, obduci scilicet ex parte concavâ cælum Empyreum quadam quasi cortinâ ex materia crassâ, & opacâ, ne cernatur lux illa & cælum à mortalibus hic in mundo adhuc degentibus, sicut olim sancta sanctorum velo quodam obtegebatur apud Judæos. Hoc verò cælum lucem suam à sole non accipere, ut aliqui contendunt, luce clarius videtur.

Quæres utrùm dæmones, & animæ damnatæ lucem illam cæli Empyreici videant. Ratio dubitandi est, quia cum nec sit secretum aliquod cordis, nec quid supernaturale, non videtur ejus visio illis deneganda.

X.
Rem DES-
CARTES
par. 2. Phil.
osof. 2.2.

Dicunt alii
qui si mate-
ria distin-
guantur spe-
cie debere si-
militer
quantitates
specie distin-
gui.

Essentias di-
versas so-
quantur
subinde pro-
prietates nu-
mero tan-
tum distin-
da.

N non omni-
bus essentis
specie distin-
ctis assignan-
da semper
proprietates
specie distin-
cto.

Probabile est
quod anima
in materia

V.
Quantitas
cali non est
per se, sed per
accidens in-
divisibile.

VI.
Probabilius
tamen videtur
quod
specie distin-
cti à sublanari.

I.
Cælum su-
preum est
dictum Em-
pyreum.

Cur sit
a torum ca-
lorum, ut
cæli Empyreici
lux à nobis
non cernatur.

II.

Damones & anime damnatae celi Empyreus lucem non vident.
 Ganda: Angelis enim intuitiva visio debetur rerum existentium. Resp. tamen, demones, & animas illas infelices lucem celi Empyreus intuitivè non conspiciere: licet enim non sit in entitate supernaturalis, cum tamen sit quid ad ordinem supernaturalem peculiaritè spectans, utpote ornamentum speciale sedis beatorum, in quantum beati seu comprehensorum sunt illius visio demonibus, & animabus illis infelicibus non debetur. Sicut, licet negatio gratiæ habitualis non sit supernaturalis, quia tamen peculiarem habet cum re supernaturali connexionem, nempe cum gratiâ, ejus visio demoni non debetur.

III. Celi Empyreus extimam partem videt damonem.
 Quod verò opponere quis posset, ideo ipsis aspectum illius lucis perimitti, ut major inde eis pœna accrescat: Dico ad hoc sufficere, quòd extimam celi Empyreus partem conspiciant, scientque maximam lucem, aliâque ad felicissimum statum beatorum inibi contineri, licet lucem illam non videant. Sicut primis parentibus è paradiso expulsis exterioribus illius partis aspectus maximum dolorem haud dubiò excitabat; licet internas illius delicias non conspicerent.

IV. Nec Luna, nec illa omnia stella totam suam lucem accipiunt à sole.
 Nec Luna, aut alij planetæ, nec stellæ etiam fixæ omnem lucem suam accipiunt à sole. Probatur hoc primò experientia: nam Luna, etiam dum patitur eclipsum, rubet aliquantulum, idque secundum omnes partes æqualiter, præterquam in maculis, ergo signum est habere eam aliquid luminis nativè. Nec contra hoc arguitur, quòd in novilunio Luna non appareat: nam tunc etiam videtur confuso quodam modo, licet non distinguatur ab aliis partibus celi.

Luna in novilunio videtur confusa.
 Imò si nihil haberet lucis, magis deberet disceri in novilunio, cum apparet instar nigre cujusdam maculæ: sicut in ipsa Luna propter eam apparent maculæ, quia minus in se lucis habent, quàm cæteræ ejus partes: si verò nullam omnino haberent lucem, magis adhuc apparent, & clariùs discernerentur ob contradiinctionem ab aliis partibus. Sed de maculâ Lunæ latè Conimb. l. 2. de cælo, q. 4. ar. 3. qui eam reducant in raritatem illarum partium: licet alij cum Alberto dicant, potius esse partes lunæ, densiores, & consequenter minus capaces lucis.

V. Planetae soli propinquiores magis illuminantur.
 Aliquid verò, imò maximam lucis partem recipere astra à Sole, probatur manifestè ex eclipsi Lunæ, & ex eo etiam quòd Planetæ propinquiores Soli magis illuminentur, & vehementius quasi accendantur, ut manifestè constat in Marte & Venere: & propterea fortè in medio planetarum situs est Sol, tanquam cœli fax, ut lucem suam omnibus faciliùs communicet.

VI. Cur Venus & Mercurius per Eclipsum non intercipient Solem.
 Dices; ergo Venus & Mercurius poterunt per eclipsum intercipere solem, sicut intercipit Luna. Negatur tamen consequentia: licet enim interponi possit Venus inter Solem & nos, cum tamen diameter visualis solis, juxta Astronomos communiter, centies excedat diametrum visuale Veneris, non poterit Venus occultare nisi centesimam Solis partem, centesima autè pars habetur pro nihilo. Quod à fortiori constat in Mercurio, cujus diameter visualis multò minor est diametro visuali Veneris. Nec etiam sequitur, planetas superiores posse eclipsari interventu terræ: cum enim Sol sit centies sexagesies sexies major terrâ, non pertingit umbra terræ à sole projecta usque ad planetas supra solem. Venus autem, & Mercurius ideo non eclipsantur, saltem ex toto, quia ut docent Astrologi, nunquam ex diametro ita Soli opponuntur, ut nisi ex parvâ aliquâ parte eclipsi patiantur. Licet in Venere adverterint aliqui nuper eandem penè vicissitudines quoad augmentum, & defectum lucis, an in Luna.

VII. In Venere eadem rationes, quæ in Luna.
 Ad hæc autem meliùs intelligenda notandum ex perspectivis, corpus opacum oppositum luminoso, si

æqualis sit cum eo magnitudinis, jacere umbram per modum cylindri in infinitum. Si verò corpus opacum sit majus luminoso, projicit similiter umbram in infinitum, sed ita, ut quòd longius procedit umbra, aut minus eò si major. Si demum corpus opacum sit minus luminoso, projicit umbram per modum coni, vel pyramidis, ita ut intra certam distantiam desinat umbra in punctum, & nulla omnino ulterius umbra à luminoso illo jaciatur.

VIII. Cur in omni plenilunio Luna in linea Eclipticâ.
 Dices; saltem sequi Lunam debere pati Eclipsum in omni plenilunio: quod tamen esse falsum quotidiana docet experientia. Resp. negando consequentiam, nec enim in omni plenilunio est Luna in linea Eclipticâ, sed tunc solum quando luna est in capite aut caudâ Draconis, vel prope, ita ut quando Luna est in capite, sol sit in caudâ, aut è contrâ, tunc enim si à centro solis ad centrum lunæ ducatur linea recta, transibit per terram. Ut autem Eclipsis sit totalis, debet linea illa duci per centrum terræ, & prope centrum ut sit partialis, alioqui luna non erit intra umbram terræ. Nec etiam in omni novilunio est eclipsum solis, sed tunc solum quando sol & luna sunt in eodem signo, ita ut duci possit linea à centro solis ad oculum, quæ transeat per centrum, vel prope centrum lunæ: tunc enim luna rectè interponitur inter oculum & solem.

IX. Eclipsis Lunæ totalis, est generalis respectu totius mundi.
 Hinc inferitur, eclipsum lunæ, præsertim si totalis sit, esse generalem respectu omnium partium mundi, quia est verus in eâ defectus lucis, ac proinde in nulla mundi parte lux in eâ cerni potest, cum nullam habeat præter exiguam nativam. At verò eclipsum solis non est omni mundi climati generalis, cum multæ ejus partes non occultentur à lunâ. Unde, miraculosa fuit solis eclipsum, quæ contigit in morte Christi: tum quia universalis solis defectio, ut constat ex historiis, etiam Gentilium, quas referunt Conimb. l. 2. q. 2. ar. 4. tum quia non fuit eo die conjunctio solis & lunæ secundum communem celsum, fuit enim tunc plenilunium: tum demum quia duravit tribus horis à sexta scilicet usque ad nonam, cum tamen longè breviori tempore paragi soleat eclipsum: post tres autem horas celestimo motu restituta est luna in locum suum, oppositionem nimirum cum sole, unde prius ad hunc effectum fuerat abrepta.

X. Lux cælorum, excipitur pro Empyreis, non distinguuntur à sublunari.
 Quæres, utrum lux cælorum specie distinguatur secundum diversitatem specificam astrorum, & orbium. Resp. videri non distingui specie, nec etiam à luce sublunari, solo excepto cælo Empyreis, cujus lux videtur altioris rationis à luce, & aliorum cælorum, & à sublunari.

XI. Probatur lux cælorum specie non distinguatur à sublunari.
 Quoad lucem autem aliorum cælorum, probatur eam specie non distingui: recipiunt quippe à sole lucem, sicut aër, & res omnes sublunares; ergo non est cur lux illa sit diversæ rationis à luce solis. Dices primò, secundum nos singuli celi & astra habent aliquid lucis ex se, ergo illa saltem erit diversæ speciei, secundum diversitatem substantiæ à quâ oritur. Negatur tamen consequentia: illa enim lux intenditur à luce solis, quod tamen fieri non posset, si esset specie adæquatè distincta.

XII. Ex apparente diversitate coloris non arguitur diversitas lucis.
 Dices secundò; apparet alterius quasi rationis lux in stellis, ac veluti fulva. Contrâ, etiam in iride apparet lux diversæ rationis, & tamen non est, sed proprius ejusdem: hoc ergo solum provenit ex diversâ dispositione corporis in quo recipitur, secundum diversam temperiem densitatis, diaphanitatis, &c. Nec lux solis destruit lucem planetarum, aut stellarum firmamenti, quòd interdiu non appareant, sed hoc ex eo provenit, quòd majus sensibile, præsertim si valde magnus sit excessus, impedit minus. Unde si quis medio die descenderet in profundum puteum, quò lux solis non pertingeret, æquè clare,

re, ut aiunt, perciperet stellas, ac nocte.

SECTIO IV.

Utrum cælum influat in res sublunares.

I. *Caeli effectus varios in orbe sublunari producant.*
Circumfluxum cæli indubitatum videtur plurimos effectus ipsorum influxu causari in universo: primò enim per accessum & recessum solis fit temporum varietas, ac vicissitudo; crescunt paulatim ac maturescunt fruges, arbores, folia, flores, & fructus proferunt, & alia ejusmodi. Ex diverso etiam aliorum astrorum aspectu diversi effectus contingunt in mundo sublunari, ut tempestates in mari, in terrâ nunc ubertas, nunc sterilitas, pluvia, venti, serenitas &c. ac denique varij morbi. Unde Galenus l. 3. de diebus criticis, astrorum, præsertim verò lunæ aspectus in morborum curationibus à medicis observandos monet.

II. *Cælum est causa universalis respectu effectuum sublunarium.*
Quæritur ad quos in particulari effectus concurrant cæli & atra? universim affirmare videntur auctores cælum influere in omnes omnino effectus rerum sublunarium; & propterea illud vocant causam universalem; unde 1. Generat. tex. 55. vocat solem Aristoteles auctorem & parentem rerum sublunarium, & 2. physicor. tex. 26. sol & equus generant equum. Hoc etiam, ut in Phisicis dixi, probat sollicitudo quasi illa quæ res omnes contendunt ut evitent vacuum; ne scilicet interceptur influxus cælorum. Est autem Cælum causa principalis respectu effectuum, qui sunt in ipso imperfectiores, instrumentalis respectu effectuum ipso perfectiorum.

III. *In actus spirituales cælum immediate non influat, nec*
Debere tamen aliquam adhibere limitationem videtur manifestum; nam in actus spirituales non potest influere cælum immediate, sed solum disponere, & immutare organum. Item in materiam primam non influat cælum, nec in ea quæ producuntur per

creationem. Deinde, ad emanationem proprietatum & passionum ab essentiâ congruentius videtur ut cælum non influat, cum petant passionem procedere à principio, in quo sunt, nisi sint ejusmodi passionem, & proprietates, quæ possint etiam produci ab extrinseco, ut calor, frigus, lux, &c. Hoc tamen non est aded certum de passionibus, ac de rebus spiritualibus, & aliis suprà allatis.

Unde aliquos effectus prædicere possunt probabiliter Astrologi, non solum tempestates, & diversam aeris temperiem, sed etiam morbos, & ægritudines, & alia hujusmodi. Licet autem cæli influant etiam in hominem, illius tamen libertatem non minuunt; sapiens enim dominabitur astris. Unde hanc sine temeritate non attingant Astrologi.

IV. *Quæres, utrum cælum Empyreum influat etiam in res sublunares?*
Hæc in re, dicunt nonnulli, cum cælum Empyreum sit ex naturâ suâ ordinatum ut sit sedes & receptaculum Beatorum, congruum videri, ut nihil habeat commune cum rebus sublunariis, aut reliquis cælis, qui ab auctore naturæ ordinantur, ut usibus mundi sublunaris deserviant; & consequenter aiunt, non influere illud in mundum hunc inferiorem, nec res in eo positas producere, aut conservare. S. Thomas 1. p. qu. 66. art. 3. ad 2. ait cælum Empyreum influere in cælum sibi proximū. Alij demum cælo etiam Empyreo influxum tribuunt in res sublunares. Nec refert, inquit, quod sit domicilium Beatorum, si enim curæ illius civis Angeli, mundi hujus sublunaris usibus deservire non dedignantur, non est quod refugiat quispiam in domicilio ipsi tribuere.

VI. *In diversas ergo cæli Empyreici partes heterogeneas refundi mihi posse videtur varietas effectuum,*
qui in diversis terræ partibus cernuntur. Quod eo commodius cælo Empyreo ascribi potest, quia illius partes semper sunt eodem loco fixæ.

DISPUTATIO III.

Utrum cælum componatur ex materia & forma.

Quod aliis Verbis proponi solet, utrum cælum sit corpus simplex. Quare, antequam hæc quæstio circa cælum resolvatur, inquirendum, utrum corpus simplex sit possibile.

SECTIO PRIMA.

Sitne possibile corpus completum simplex.

I. *Quid sit corpus completum simplex.*
Corpus completum simplex illud est, quod non constat materiâ & formâ, sicut Angelus propterea est spiritus completus simplex. Hoc ergo corpus ejusmodi esse debet, ut non constitutur ex diversis partibus essentialibus; essentialibus inquam, nam non est quæstio de partibus integrantibus, hæc enim nil impediunt simplicitatem corporis simplicis, ut hic illud sumimus. Corpus autem simplex incompletum dari certum est, nempe materiam primam, quæ non potest ulterius componi ex aliâ materia, vel formâ, sic enim & daretur processus in infinitum, & non esset apta constituere compositum substantiale.

II. *Prima sententia ait implicare hujusmodi corpus completum simplex, seu non constans ex materiâ & formâ: ita P. Hurt. d. 1. de cælo. f. 1. n. 8. Idem asserere videtur Ruvius l. 1. de cælo c. 2. q. 5. §. Ratione verò.*

Alij autem quos sect. 3. referam, licet cælum de facto plex incompletum, asserant non esse corpus simplex, hujusmodi tamen corpus implicare non dicunt.

III. *Secunda verò sententia affirmat corpus completum simplex, seu non constans materiâ & formâ, non implicare: ita S. Thomas in 2. d. 12. q. 1. art. 1. ad 5. dum cælos ibidē materiæ expertes statuit, aitque esse eos entia completa, nec nisi analogicè vocari posse materiam.* Et licet 1. p. q. 66. art. 2. dicat cælum componi ex materiâ & formâ, & quoad hoc revocet priorē sententiam, non tamen negat hujusmodi corpus simplex esse possibile. Idem tenet Scotus in 2. d. 14. q. 1. Durand. in 2. d. 12. q. 2. n. 24. Gab. in 2. d. 12. q. 2. Major in 2. d. 14. q. 2. Arriaga d. 5. Phys. f. 3. n. 47. Oviedo cont. 5. Phys. p. 5. n. 2. estque communis inter recentiores opinio: pro quâ etiam citari videtur posse Suarez d. 13. Met. f. 10. n. 8. ubi expresse dicit corpus hujusmodi completum simplex sibi non videri impossibile.

IV. *Conclusio: possibile est corpus completum simplex, non constans partibus essentialibus, materiâ scilicet & formâ: ita auctores secundæ sententiæ. Probatur primò, sicut possibilis est spiritus incompletus, nempe anima rationalis, quæ ordinatur ad componendum unum cum materiâ, & spiritus completus, nempe Angelus, ita cum detur corpus simplex incompletum, nempe materia prima, & forma*